

Брюксел, 11.7.2019 г.
COM(2019) 330 final

ANNEX

ПРИЛОЖЕНИЕ

към

**Предложение за Решение на Европейския парламент и на Съвета
относно Стратегическата иновационна програма на Европейския институт
за иновации и технологии (EIT) за периода 2021—2027 г.:
стимулиране на таланта и капацитета на Европа за иновации**

{SEC(2019) 275 final} - {SWD(2019) 330 final} - {SWD(2019) 331 final}

ПРИЛОЖЕНИЕ

Съдържание

1.	Въведение	2
1.1.	ЕИТ: основен инструмент на ЕС в областта на иновациите	3
1.2.	Ключови силни страни	3
1.3.	Основни предизвикателства.....	7
2.	Вдигане на летвата: ЕИТ през 2021—2027 г.	7
2.1.	Цели	8
2.2.	Място в рамките на „Хоризонт Европа“	8
3.	Стимулиране на таланта и капацитета на Европа за иновации	9
3.1.	Общности на знание и иновации	10
3.2.	Подпомагане на капацитета за иновации на висшето образование	13
3.3.	Междутематични дейности на ЕИТ	15
3.4.	Реализация	17
3.5.	Полезни взаимодействия и допълване с други програми	21
4.	Ресурси	22
4.1.	Бюджетни нужди.....	22
4.2.	Въздействие (наблюдение и оценка).....	23
5.	Приложение 1А	27
6.	Приложение 1Б.....	27

1. ВЪВЕДЕНИЕ

С настоящата стратегическа иновационна програма (СИП) се определят стратегията и приоритетите на Европейския институт за иновации и технологии (ЕИТ) за периода 2021—2027 г. Тя представлява основният документ на ЕИТ по отношение на политиките за следващия програмен период и определя неговите цели и ключови дейности, очакваните резултати и необходимите ресурси. Чрез СИП се осигурява необходимото приваждане в съответствие на ЕИТ с [предложението за програма „Хоризонт Европа“], която е рамковата програма на Съюза за подпомагане на научните изследвания и иновациите за периода 2021—2027 г. Освен това тя гарантира подходящи полезни взаимодействия и допълване между дейностите на ЕИТ и други инициативи, политики и инструменти на Съюза.

СИП за периода 2021—2027 г. почива на оценката на въздействието, извършена от Европейската комисия. В нея се взема под внимание проекта на СИП, изготвен от управителния съвет на ЕИТ и представен на Европейската комисия на 20 декември 2017 г. съобразно предвиденото в Регламента за ЕИТ¹. В нея са отразени също така новото [предложение за „Хоризонт Европа“] на Европейската комисия от юни 2018 г., и по-специално ключовата роля на ЕИТ като част от стълб [„Иновативна Европа“] (стълб III) и неговият принос за справяне с глобалните предизвикателства, включително поставените цели във връзка с изменението на климата, и за конкурентоспособността на европейската промишленост (стълб II), както и за високите научни постижения (стълб I). СИП се опира на извлечените поуки от последните години от дейността на ЕИТ и на резултатите от обширен процес на консултации с ключови заинтересовани страни.

В СИП се взема под внимание стратегическото планиране на „Хоризонт Европа“, за да се гарантира съгласуваност с дейностите, предвидени в рамковата програма, и с други релевантни програми на Съюза, както и съвместимост с приоритетите и ангажиментите на ЕС и да се увеличат взаимното допълване и полезните взаимодействия с националните и регионалните приоритети и програми за финансиране.

¹ Регламент (ЕО) № 294/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2008 г. за създаване на Европейски институт за иновации и технологии (ОВ L 97, 9.4.2008 г., стр. 1). Изменен с Регламент (ЕС) № 1292/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. (ОВ L 347, 11.12.2013 г., стр. 174).

1.1. ЕИТ: основен инструмент на ЕС в областта на иновациите

ЕИТ бе създаден през 2008 г. с цел да допринася за устойчив икономически растеж и конкурентоспособност чрез засилване на иновационния капацитет на държавите членки и на Европейския съюз. Той бе пионер по отношение на интегрирането на образованието, стопанската дейност и научните изследвания (триъгълник на знанието) в обединение със силен акцент върху предприемаческия талант и иновационните умения. Междинната оценка на ЕИТ, извършена през 2018 г., потвърди, че основната обосновка за съществуването на ЕИТ продължава да бъде валидна и че моделът на ориентирана към иновациите интеграция на триъгълника на знанието остава актуален.

За едно десетилетие от създаването на ЕИТ темпът на иновиране нарасна драстично. Иновациите трансформират икономическите сектори, като разтърсват съществуващите предприятия и създават безпрецедентни възможности. Предвид променящия се световен икономически ред и нарастващата международна конкуренция се увеличава зависимостта на ЕС от наличието на таланти и тяхната способност да иновират. Съвместното проектиране, сътрудничеството и съвместното създаване между различни дисциплини, както и между образованието, стопанската дейност и научноизследователската дейност са по-важни от всякога днес, така че да се даде принос за справянето с глобалните предизвикателства, свързани с изменението на климата и неустойчивото използване на природните ресурси, цифровата трансформация, демографските промени или бъдещето на здравеопазването и храните.

С [предложението за „Хоризонт Европа“] за нова Рамкова програма в подкрепа на научните изследвания и иновациите за периода 2021—2027 г. Европейската комисия пое твърд ангажимент да увеличи още повече потенциала за иновации на Европа, така че тя да може да отговори на предизвикателствата на бъдещето. Отличителната роля на ЕИТ за насърчаването на иновациите чрез обединяване на усилията на бизнеса, образованието, научните изследвания, публичните органи и гражданското общество се подсилва от мястото, което му е отредено в [стълба „Иновативна Европа“] на [предложението за „Хоризонт Европа“]. [Предложението за „Хоризонт Европа“] отразява нарастващите амбиции на ЕС в областта на иновациите и необходимостта от постигане на резултати в тази насока.

1.2. Ключови силни страни

След създаването си ЕИТ се наложи постепенно като ефикасен инструмент за намиране на решения на обществените предизвикателства. Той действа главно чрез общностите за знания и иновации (ОЗИ), които представляват широкомащабни европейски партньорства между образователни и учебни заведения, предприятия и научноизследователски организации. Понастоящем има осем ОЗИ, които извършват дейност в следните области: изменение на климата, цифрова трансформация, енергия, храни, здравеопазване, суровини, градска мобилност и производство с добавена стойност (вж. фигура 2).

Всяка ОЗИ е организирана около пет до десет центъра за съвместно ползване (ЦСП²), чието предназначение е да действат като географски центрове за практическото

² „Център за съвместно ползване“ е географска зона, където основните партньори по триъгълника на знанието от съответната ОЗИ са установени и могат лесно да си взаимодействат, като той представлява централната точка за дейността на ОЗИ в тази зона.

интегриране на триъгълника на знанието. Те са организирани и структурирани според съответния им национален и регионален иновационен контекст и използват паневропейска мрежа от съществуващи лаборатории, кабинети или учебни комплекси на основните партньори на ОЗИ.

ОЗИ имат за цел да управляват портфейли от дейности на триъгълника на знанието, включващи:

- *дейности за образование и обучение* със силни предприемачески елементи с цел обучаване на следващото поколение таланти, включително разработването и изпълнението на програми, получили обозначението на ЕИТ³, по-специално на магистърско и докторско равнище;
- *дейности за подкрепа на иновациите* с цел разработване на иновативни продукти, процеси и услуги, насочени към конкретна възможност за развиване на стопанска дейност;
- *дейности за създаване и подкрепа на предприятия*, като например ускорителни схеми за подпомагане на предприемачите да превръщат идеите си в успешни начинания и даване тласък на процеса на растеж.

ОЗИ представляват динамични екосистеми за иновации, които водят до резултати от най-различно естество (вж. фигура 1 по-долу).

*Данни от юли 2018 г.

Фигура 1: резултати от дейността на ЕИТ до настоящия момент; източник: ЕИТ

Образованието и обучението, както и развиването на талантите и уменията стоят в основата на модела на ЕИТ. Никое друго действие на ЕС в областта на иновациите не включва висшето образование във веригата на стойност на иновациите в толкова висока степен, колкото ЕИТ. Дейностите на ЕИТ във връзка с образованието имат ключово значение за изграждането на високо квалифицирани иноватори, притежаващи силен предприемачески дух. До 2017 г. над 1700 души са завършили успешно магистърска и/или докторска програма, получила обозначението ЕИТ, и хиляди са участвали в различни образователни дейности и формати в областта на предприемачеството и иновациите.

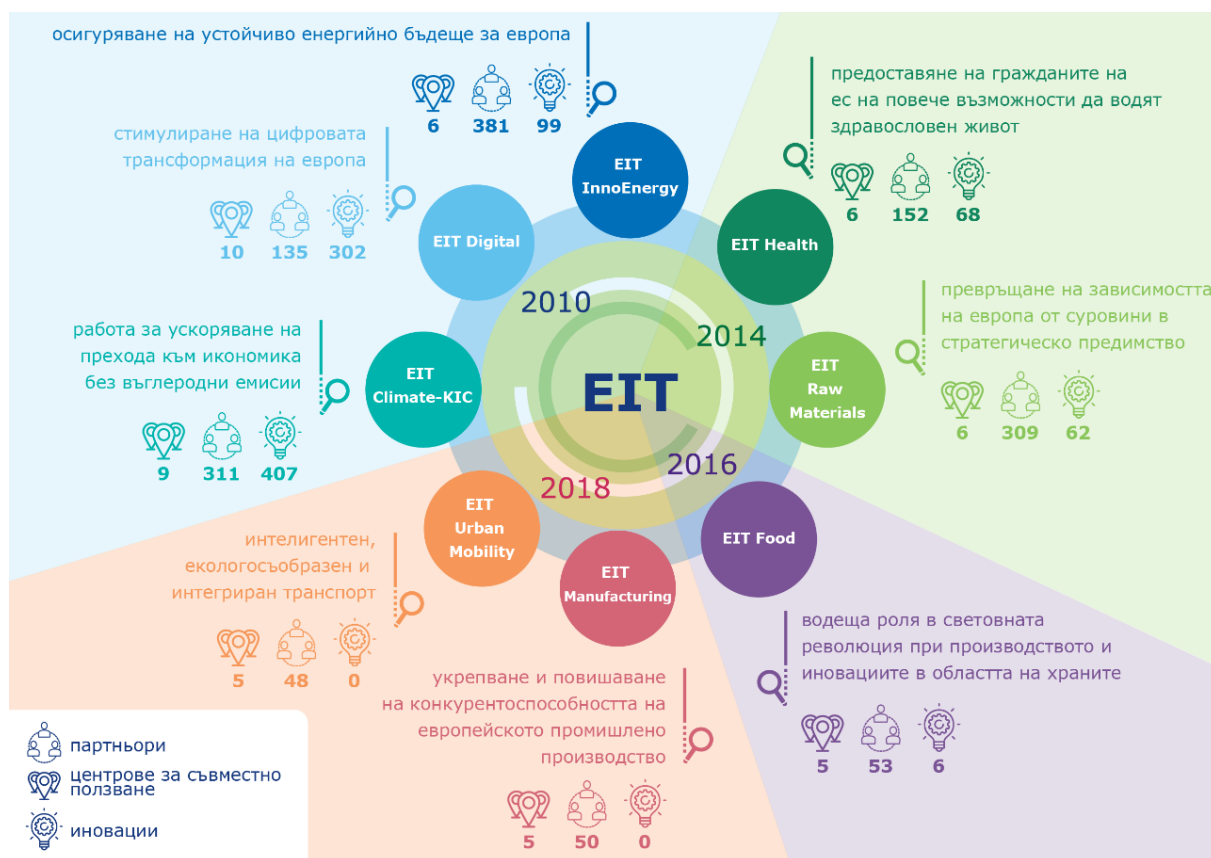
Съсредоточаването върху глобалните предизвикателства посредством интегрирането на триъгълника на знанието отличава ЕИТ от останалите инструменти, свързани с иновациите. Чрез предоставянето на безвъзмездни средства на ОЗИ за срок до 15 години ЕИТ постига резултати по дългосрочната си цел — справяне с глобалните предизвикателства посредством иновативни продукти и услуги и осигуряване на

³ „Обозначението ЕИТ“ е знак за качество, присъждан от ЕИТ на образователни програми на ОЗИ, които отговарят на определени критерии за качество, свързани наред с другото с образованието в областта на предприемачеството и иновативните учебни програми за „учене чрез практика“.

конкретни ползи за обществото и гражданите ни. Наред с това ЕИТ е поставил за цел на ОЗИ да придобият финансова устойчивост след 15 години — уникална характеристика, която прави от тях инструмент за иновации, ориентиран към бизнеса и постигането на резултати. При тези условия ОЗИ трябва да разработват и прилагат стратегии, водещи до приходи, така че да могат да запазят екосистемата си за иновации и след срока на споразумението за отпускане на безвъзмездни средства.

Подходът на ЕИТ допринася както за инкременталните (постепенни), така и за подривните (революционни) иновации с цел да бъде ефикасно преодоляна неефективността на пазара и да се спомогне за преобразуването на промишлените отрасли. Той дава възможност за създаването на дългосрочни бизнес стратегии за справяне с глобалните предизвикателства и спомага за създаването на рамковите условия със съществено значение за растежа на добре функциониращите екосистеми за иновации и за процъфтяването на иновациите.

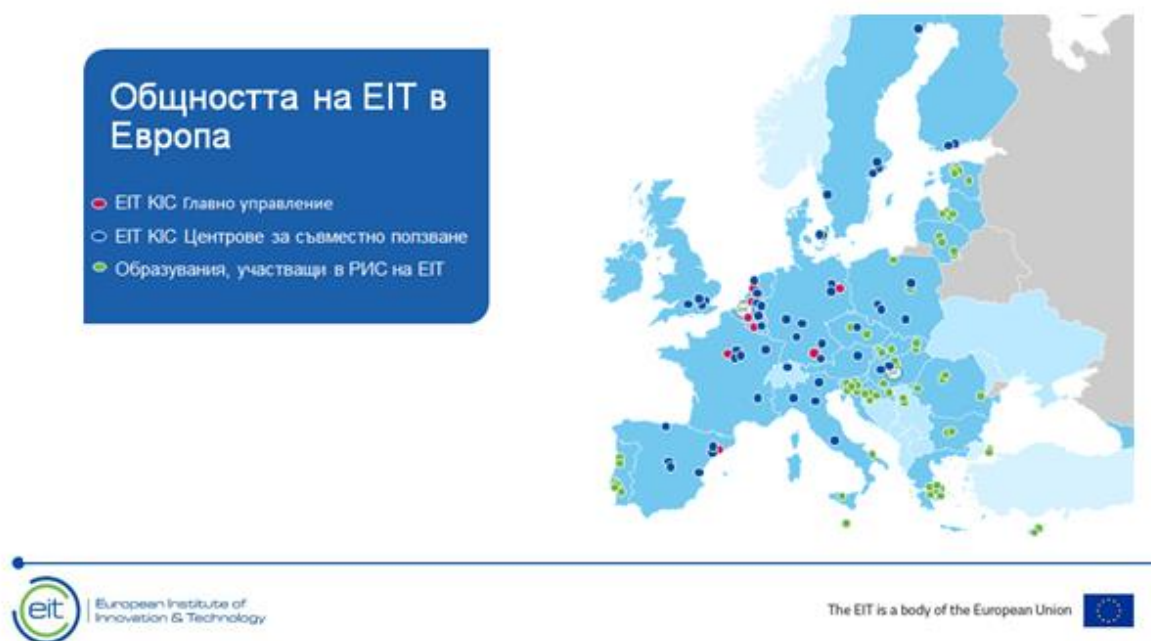
ЕИТ осигурява ефикасна и ефективна платформа за създаване, разрастване и управление на ОЗИ със значителни мрежови ефекти и положителни външни последици (вж. фигура 2 по-долу). Първата вълна ОЗИ (ЕИТ — Цифрови технологии, ЕИТ — ОЗИ „Климат“ и ЕИТ — Иновативна енергетика), чието начало бе поставено през 2009 г., са вече добре установени и развити, като след 2024 г. техните рамкови споразумения за партньорство ще приключат в съответствие с максималния срок за отпускане на безвъзмездни средства. Второто и третото поколение ОЗИ (ЕИТ — Здраве и ЕИТ — Суровини (2014 г.), ЕИТ — Храни (2016 г.) са в процес на развитие. Двете ОЗИ, създадени през декември 2018 г., ЕИТ — Градска мобилност и ЕИТ — Производство, ще започнат да функционират през 2019 г.

Фигура 2: Общности за знания и иновации на ЕИТ; източник: Европейска комисия

Със своите осем ОЗИ с над 1000 партньори от сферата на стопанската дейност, научните изследвания и образованието ЕИТ е най-голямата екосистема за иновации, подпомагана от ЕС. ЕИТ е оказал подкрепа на над 1200 стартиращи и иновативни предприятия, благодарение на което тези дружества са привлекли над 890 милиона евро външно финансиране, а подпомаганите стартиращи предприятия са създали над 6000 работни места. Повече от 50 % от партньорите от ОЗИ са от стопанския сектор (промишленост, МСП и стартиращи предприятия), което е доказателство за близостта до пазара. Нарастването на броя на партньорите във всяка ОЗИ показва привлекателността и дългосрочния потенциал на модела на ЕИТ. До 2019 г. в ОЗИ към ЕИТ участват над 600 предприятия, 250 висши учебни заведения, 200 научноизследователски организации и над 50 организации на гражданското общество и държавни органи.

На фона на продължаващите регионални различия в постиженията в областта на иновациите, през 2014 г. ЕИТ постави началото на Регионална иновационна схема (РИС) с цел да разшири регионалния си обхват, така че да обхване държавите, които са скромни и умерени новатори. Чрез РИС ЕИТ разпростря дейностите си в цяла Европа и сега предлага на регионите с ниски резултати в областта на иновациите възможност да се включат в дейности по линия на триъгълника на знанието като част от някоя от ОЗИ. Това е отразено и в процента на финансирането на ЕИТ, отпуснато за партньорите от ЕС–13 (8,3 % в сравнение с 4,8 % при „Хоризонт 2020“, считано от 2018 г.).

Фигура 3: ЕИТ в Европа; източник: ЕИТ, 2018 г.

ЕИТ успя да остане гъвкав и да разработи принципите и правилата за управление, необходими за успешното ръководство на неговите ОЗИ в общата рамка на „Хоризонт 2020“, в съответствие с Регламента за ЕИТ. Неговата оперативна самостоятелност му позволи да изпробва и да приложи ефективно редица нововъведения в управлението на неговите бенефициери, като например механизъм за конкурентно финансиране, цели за финансова устойчивост и специфични ключови показатели за ефективност.

1.3. Основни предизвикателства

ЕИТ е част от общата рамка на „Хоризонт Европа“, сред чиито цели са: да се постигне научно, икономическо/технологично и обществено въздействие, така че да се укрепят научната и технологичната база на Съюза; да се осъществят стратегическите приоритети на Съюза, да се насърчи неговата конкурентоспособност във всички държави членки, включително конкурентоспособността на неговата промишленост, и да се допринесе за справянето с глобалните предизвикателства, включително целите за устойчиво развитие. Ключово условие за постигането на успех в това начинание е да се отговори на постоянната необходимост от увеличаване на капацитета за иновации в целия Съюз. ЕС е изправен по-конкретно пред три предизвикателства, които ще ръководят действията на ЕИТ през периода 2021—2027 г., като те намират отражение в общите му цели.

На първо място, съвременните икономики почиват все повече на уменията и способностите на хората и организациите да превръщат идеите в продукти и услуги. В днешно време иновативните умения и предприемаческата култура имат определящо значение, най-вече в сферата на технологиите и науката, но все повече и в други дисциплини. Налице е силна нужда от допълнително увеличаване на капацитета за иновации на висшите учебни заведения в Европа. ЕИТ е в уникална позиция да постигне резултати в това отношение в рамките на „Хоризонт Европа“.

На второ място, физическата близост е ключов благоприятстващ фактор за иновациите. Инициативите, насочени към развиването на мрежи, свързани с иновациите, и към предоставянето на услуги в помощ на изграждането, споделянето и предаването на знания, играят ключова роля за насърчаване на взаимодействията между стопанския сектор, академичните среди, научноизследователските организации, правителствата и частните лица. При все това постигнатото в сферата на научните изследвания и иновациите варира значително в ЕС, както е видно от годишния сравнителен доклад на ЕС за иновациите. От решаващо значение е иновативната дейност да бъде приобщаваща и да има корени на местно равнище. Благодарение на своя ориентиран към местните условия (локализиран) подход дейностите на ЕИТ са добре адаптирани да допринасят за укрепването на местните екосистеми за иновации.

И накрая, динамичните екосистеми за иновации се нуждаят от комбинация от знания, инфраструктура и талант. За да се гарантира правилно и ефикасно инвестиране на оскъдните ресурси в научни изследвания и иновации, трябва да са налице рамкови условия за сътрудничество между европейските научни изследвания, образование и иновации, а също така и силни полезни взаимодействия. Все по-задълбоченото интегриране на триъгълника на знанието чрез съществуващите и новите ОЗИ е доказан начин да се стимулира създаването на среда, благоприятстваща иновациите, като това е водеща цел за ЕИТ.

2. ВДИГАНЕ НА ЛЕТВАТА: ЕИТ ПРЕЗ 2021—2027 Г.

Като неразделна част от програмата „Хоризонт Европа“ ЕИТ ще допринася за постигането на нейните основни цели и приоритети. ОЗИ ще бъдат част от институционализираните европейски партньорства, което означава, че ще следват набор от принципи и критерии, свързани с жизнения им цикъл, за да се гарантира посъгласуван и открит подход, насочен към постигането на въздействие. Поради това

общите цели на ЕИТ отразяват цялостната роля на ЕИТ в рамките на програма „Хоризонт Европа“ и мястото му в [стълба „Иновативна Европа“].

2.1. Цели

Основните области на интервенция от страна на ЕИТ са определени в [предложението за програма „Хоризонт Европа“]. ЕИТ ще продължи да подпомага своите общности за знания и иновации (ОЗИ), за да се укрепят екосистемите за иновации, които спомагат за справяне с глобалните предизвикателства. За тази цел ЕИТ ще поощрява интегрирането на образованието, научните изследвания и стопанската дейност, създавайки по този начин благоприятни условия за иновации, ще насърчава и подкрепя ново поколение предприемачи и ще стимулира създаването на иновативни дружества в тясно взаимодействие и взаимно допълване с Европейския съвет по иновациите (ЕСИ). Като прави това, той по-специално:

- (1) ще укрепва устойчивите екосистеми за иновации в цяла Европа;
- (2) ще насърчава иновациите и предприемачеството чрез по-добро образование;
- (3) ще представя на пазара нови решения на глобалните предизвикателства.

С оглед на установените предизвикателства, пред които е изправен ЕИТ (описани в раздел 1.3.), и с цел да се допринесе за постигането на горепосочените му основни цели, предвидени в [предложението за програма „Хоризонт Европа“], специфичните цели на ЕИТ за периода 2021—2027 г. са:

- а) да засили въздействието на ОЗИ и на интегрирането на триъгълника на знанието;
- б) да повиши иновационния капацитет на сектора на висшето образование чрез насърчаване на институционални промени във висшите учебни заведения (ВУЗ);
- в) да разшири регионалния обхват на ЕИТ с цел да се преодолеят регионалните различия в иновационния капацитет в целия ЕС.

2.2. Място в рамките на „Хоризонт Европа“

Чрез постигането на поставените цели ЕИТ ще допринесе за цялостното научно, икономическо/технологично и обществено въздействие на „Хоризонт Европа“. Той ще продължи да укрепва екосистемите за иновации, които спомагат за справянето с глобалните предизвикателства, като насърчава интегрирането на триъгълника на знанието в областите на дейност на ОЗИ. Чрез процеса на стратегическо планиране на „Хоризонт Европа“ ще се осигури по-добро хармонизиране на дейностите на ЕИТ с останалата част от „Хоризонт Европа“. Със своите доказани резултати ЕИТ ще играе важна роля в рамките на стълб „Иновативна Европа“.

Наличието на силни полезни взаимодействия между ЕИТ и Европейския съвет по иновациите ще е от ключово значение за въздействието на **стълб [Иновативна Европа]**. ЕИТ и ЕСИ ще провеждат взаимнодопълващи се дейности с цел рационализиране на подкрепата, предоставяна на иновативните предприятия. Опирайки се на експертния опит на своите ОЗИ, ЕИТ ще предоставя на бенефициерите, получаващи финансиране по линия на ЕСИ, услуги за ускоряване на бизнеса и обучения.

Освен това ЕИТ ще улеснява достъпа на бенефициерите на ЕСИ до екосистемите за иновации на ОЗИ и до съответните участници в триъгълника на знанието. По този

начин бенефициерите на ЕСИ ще могат да участват активно в дейностите на ОЗИ, както и да се възползват от услугите на ОЗИ. Едновременно с това бенефициерите на ЕИТ ще могат да кандидатстват за инструментите на ЕСИ, когато не е възможно да получат подкрепа от ОЗИ на ЕИТ. ЕСИ може да помага на подкрепяни от ОЗИ стартиращи предприятия с висок потенциал за растеж да се разрастват бързо. По-специално, ако бъдат избрани от ЕСИ, най-иновативните предприятия, подкрепяни от ОЗИ, ще могат да се възползват от смесената финансова подкрепа, предоставяна от инструмента „Ускорител“ на ЕСИ, и/или от финансовата подкрепа, предоставяна от инструментите на InvestEU.

ЕИТ ще гарантира по-сOLIDни полезни взаимодействия и с програмите и инициативите, обхванати от **стълб [„Високи постижения в научната област“]**, за да се ускори трансфера на знания, придобити вследствие на фундаментални научни изследвания, в конкретни приложения, които са от полза за обществото. Що се отнася по-специално до действията „Мария Склодовска-Кюри“ (ДМСК), ЕИТ ще оказва съдействие за развиването на иновационните и предприемаческите умения на стипендиантите на ДМСК.

ЕИТ ще допринася за **стълб [„Глобални предизвикателства и конкурентоспособност на промишлеността“]** и ще допълва съответните дейности за справяне с глобалните предизвикателства и повишаване на конкурентоспособността на ЕС в световен мащаб. По-специално, чрез своите ОЗИ ЕИТ ще се стреми да допринася за съответните мисии и тематични клъстери и други европейски партньорства, в частност като оказва подкрепа за мерките в областта на търсенето и като предоставя услуги по използване на резултатите с цел насърчаване на трансфера на технологии и ускоряване на търговската реализация на постигнатите резултати.

ЕИТ ще осигури съгласуваност с направлението „Европейски екосистеми за иновации“ на програма „Хоризонт Европа“. По-специално ЕИТ ще участва активно в дейностите на форума на ЕСИ и ще установи връзки между общността на ЕИТ и съответните дейности в подкрепа на екосистемите за иновации, за да се избегне дублирането и да се гарантират съгласуваност и взаимно допълване на действията.

Освен това ще бъдат проучени възможностите за полезни взаимодействия между частта „Обмен на високи постижения“ на програма „Хоризонт Европа“ и дейностите за популяризиране, подкрепяни от ЕИТ. По-специално, като целева група, към която са ориентирани дейностите на ЕИТ за популяризиране, държавите, към които е ориентирана част „Обмен на високи постижения“ на програма „Хоризонт Европа“, ще могат да се възползват от експертния опит и подкрепата на ЕИТ, за да развият дейности надолу по веригата (т.е. близо до пазара).

3. СТИМУЛИРАНЕ НА ТАЛАНТА И КАПАЦИТЕТА НА ЕВРОПА ЗА ИНОВАЦИИ

Стратегията на ЕИТ за периода 2021—2027 г. ще се ръководи от идеята за засилване на ролята на ЕИТ чрез поставяне на акцент върху действия, с които той ще придаде стойност на равнището на ЕС и ще допринесе за постигането на целите на „Хоризонт Европа“. На първо място, ЕИТ ще продължи да подпомага капацитета и екосистемите за иновации както посредством по-нататъшно развиване и разширяване на ОЗИ, така и чрез създаването на нови ОЗИ. На второ място, въз основа на собствения си опит от интегрирането на триъгълника на знанието ЕИТ ще оказва пряка подкрепа за

развиването на предприемаческия и иновационния капацитет в сферата на висшето образование. И накрая, като си служи с по-ефективни междусекторни мерки, ЕИТ ще гарантира увеличаване на своето въздействие на равнището на ЕС. Освен това ЕИТ ще подобри действията си в редица области с цел да повиши тяхната ефективност, ефикасност и въздействие.

3.1. Общности на знание и иновации

(1) Подкрепа за съществуващите ОЗИ

Интегрирането на триъгълника на знанието от ЕИТ и ОЗИ на равнището на ЕС, на държавите членки и на регионално и местно равнище ще се запази като основна задача с цел да се укрепят екосистемите за иновации, така че те да станат устойчиви, и да се разработят нови решения на глобалните предизвикателства. ЕИТ ще продължи да оказва подкрепа за група ОЗИ (вж. фигура 2) и допълнително ще усъвършенства предлаганата от него успешна платформа за тяхното създаване, развиване и управление. ОЗИ ще продължат да функционират чрез центрове за съвместно ползване (ЦСП). ОЗИ ще продължат да работят за постигане на финансова стабилност, така че да достигнат в дългосрочен план финансова независимост от безвъзмездните средства, предоставяни от ЕИТ (най-късно след 15 години), чрез привличане на публични и частни инвестиции.

ЕИТ ще заделва голяма част от бюджета си за оказване на подкрепа на ОЗИ. Той ще наблюдава и анализира постиганите от тях резултати и ще гарантира, че те работят за изпълнението на целите на ЕИТ и на програмата „Хоризонт Европа“. Освен финансовата подкрепа, като се опира на натрупания опит, ЕИТ ще упражнява стратегически надзор върху ОЗИ и ще дава насоки по хоризонтални и специфични въпроси, включително относно установяването на полезни взаимодействия в рамките на „Хоризонт Европа“ и с други инициативи на ЕС. По-специално ЕИТ ще оказва подкрепа на ОЗИ в създаването на взаимовръзки и насърчаването на съвместни дейности със съответните европейски партньорства и с други релевантни инициативи и програми на Съюза.

Освен това той ще наблюдава предоставянето на обозначението на ЕИТ на програми за образование и обучение на ОЗИ и ще търси по-ефективен механизъм за гарантиране на качеството, включително чрез външно признаване и акредитация на обозначението на ЕИТ.

ЕИТ ще улеснява споделяните услуги за ОЗИ и обмена на опит и добри практики между ОЗИ и ще насърчава сътрудничеството помежду им (съвместни дейности на различни ОЗИ) както по тематични, така и по хоризонтални въпроси. Потенциалът на съвместните дейности на различни ОЗИ е най-голям, когато няколко ОЗИ работят по общи приоритети на политиката на ЕС, за които не съществуват специални ОЗИ. Обединяването на усилията на различните ОЗИ в рамките на специфични съвместни действия, които са от взаимна полза, има голям потенциал за полезни взаимодействия и ЕИТ ще стимулира такива дейности и ще взема активно участие при определянето на съдържанието и структурата на съвместните дейности на различни ОЗИ. Той ще наблюдава изпълнението на съвместните дейности на различни ОЗИ, както и постигнатите резултати с цел да направи тези дейности неразделна част от стратегиите на ОЗИ.

(2) Увеличаване на регионалното въздействие на ОЗИ

ЕИТ ще увеличи още повече регионално си въздействие чрез по-голяма **отвореност** към потенциални партньори и заинтересовани лица и по-ясно структурирана **регионална**

стратегия на ОЗИ, включително посредством връзки към съответните стратегии за интелигентно специализиране.

Регионалната иновационна схема на ЕИТ, ръководена от ЕИТ и изпълнявана от ОЗИ, функционираше до настоящия момент на доброволна основа. От 2021 г. нататък РИС на ЕИТ ще стане неразделна част от многогодишната стратегия на ОЗИ. ЕИТ ще продължи да дава насоки и да оказва подкрепа на ОЗИ при изготвянето на многогодишните стратегии за РИС на ЕИТ и тяхното изпълнение. Дейностите по РИС на ЕИТ ще продължат да се осъществяват с повишена подкрепа за капацитета за иновации на държавите и регионите, показващи недостатъчни резултати в сферата на иновациите. Бюджетът на ЕИТ, предвиден за изпълнението на дейностите по РИС на ЕИТ, ще представлява поне 10% от общото финансиране, предоставяно от ЕИТ в подкрепа на ОЗИ, с което ще се увеличи броят на партньорите на ОЗИ от целевите региони. Дейностите, подкрепяни чрез РИС, ще имат за цел:

- да повишават капацитета за иновации на местната екосистема посредством дейности по изграждане на капацитет и по-тясно взаимодействие между местните участници в процеса на иновации (кълъстери, мрежи, регионални органи, висши учебни заведения, научноизследователски организации, институции за ПОО);
- да изграждат връзки между местните и паневропейските екосистеми за иновации чрез сътрудничество с ОЗИ на ЕИТ и техните центрове за съвместно ползване.

Наред с това, за да се гарантира по-задълбочено интегриране на ОЗИ в местните екосистеми за иновации, от всяка ОЗИ ще се изисква да разработи и приложи стратегия, насочена към укрепване на отношенията с регионалните и местните участници в процеса на иновации, като ЕИТ ще наблюдава активно прилагането на стратегията. В многогодишната стратегия и бизнес плана на ОЗИ следва да бъде интегриран ориентиран към местните условия подход към иновациите, който да се опира на ЦСП (и РИС) на ОЗИ и по този начин да се използва ролята им на портал за достъп до дадена общност за знания и иновации и за взаимодействие с партньорите в ЦСП. ОЗИ следва да покажат, че са свързани с местните стратегии за интелигентно специализиране и с дейностите на съответни тематични платформи и междурегионални инициативи, в това число и управляващите органи на ЕСИ фондове. ЕИТ ще извършва наблюдение и върху начина на функциониране на ЦСП и как те се интегрират в местните екосистеми за иновации.

(3) Поставяне на началото на нови ОЗИ

С цел да допринесе за справяне с новите и нововъзникващите глобални предизвикателства ЕИТ ще постави началото на нови ОЗИ в приоритетни области, подбрани въз основа на критерии, чрез които ще се оценяват, наред с други аспекти, релевантността им за приоритетите на политиките на програма „Хоризонт Европа“ и техният потенциал и добавена стойност, които да бъдат реализирани чрез модела на ЕИТ. При стартирането на нови ОЗИ ще се вземат под внимание стратегическото планиране на „Хоризонт Европа“ и отпуснатия за ЕИТ бюджет за периода 2021—2027 г. Приложимите критерии за подбора на европейски партньорства, установени в приложение III към [Регламента за програма „Хоризонт Европа“], ще бъдат включени в поканата за представяне на предложения за ОЗИ и спазването им ще бъде преценено при оценяването.

Списъкът на приоритетните области за бъдещите ОЗИ се съдържа в приложение 1А към настоящата СИП.

Въз основа на предложение на управителния съвет на ЕИТ и на неговия анализ се предлага през 2022 г. да бъде поставено началото на ОЗИ в областта на културните и творческите индустрии (КТИ), като за целта през 2021 г. ще бъде публикувана покана за представяне на предложения. Тази приоритетна област се допълва в най-голяма степен с осемте ОЗИ, които ЕИТ вече е създал, както и с потенциалните приоритетни области за другите европейски партньорства, които ще бъдат започнати в рамките на „Хоризонт Европа“. КТИ са сектор с голям потенциал за растеж, много инициативи по места и силен интерес на гражданите. Те са силно интегрирани в местните и регионалните си екосистеми. Този сектор обаче е все още силно разпокъсан и новаторите и създателите на предприятия нямат необходимите предприемачески и новаторски умения. Чрез своя подход за интегриране на триъгълника на знанието, дългосрочна перспектива и ориентиран към местните условия подход евентуална ОЗИ би била най-доброто средство за преодоляване на тези препятствия. В приложение 1Б към настоящата СИП се съдържа информационен документ, обобщаващ предизвикателствата в сектора на КТИ и очакваното въздействие от бъдещата ОЗИ.

Като се има предвид предложеният бюджет за ЕИТ, през 2025 г. би могло да се постави началото на втора нова ОЗИ, като поканата за представяне на предложения за нея ще се публикува през 2024 г., след изменение на приложение 1А, за да се добави нова(и) приоритетна(и) област(и). Приоритетната(ите) област(и) ще бъде(ат) подбрани, като се вземат под внимание предложенията на управителния съвет на ЕИТ. В тези предложения ще се вземат предвид приоритетните области, които ще бъдат посочени в стратегическия план за научни изследвания и иновации на „Хоризонт Европа“, и критериите за подбор на европейските партньорства, и по-специално отвореност, прозрачност, добавена стойност от ЕС, съгласуваност и полезни взаимодействия. Критериите за подбор на новите ОЗИ ще бъдат приведени в съответствие с тези в „Хоризонт Европа“. Те ще имат за цел също така да помагат за изпълнението на приоритетите на политиките на ЕС, като например мисии и цели за устойчиво развитие. Възможно е да бъдат подбрани и други нови ОЗИ, ако към бюджета, предвиден за ЕИТ, бъдат предоставени допълнителни средства.

ЕИТ:

- ще укрепва екосистемите за иновации, като продължава да оказва подкрепа на съществуващите ОЗИ по отношение на глобалните предизвикателства посредством интегриране на триъгълника на знанието;
- ще определи области за сътрудничество между различните ОЗИ по теми от стратегическо и политическо значение и ще насърчава засилването на това сътрудничество;
- ще гарантира разработването и изпълнението от ОЗИ на стратегия за установяване на сътрудничество и полезни взаимодействия със съответните европейски партньорства и с други релевантни инициативи и програми на Съюза;
- ще гарантира, че ОЗИ прилагат приобщаващ подход, насочен към укрепване на техните взаимоотношения с националните, регионалните и местните участници в процеса на иновации;

- ще гарантира по-широко регионално въздействие в резултат от дейностите по РИС на ЕИТ, както и тяхното пълно интегриране в многогодишните стратегии на ОЗИ;
- ще постави началото на нови ОЗИ в подбрани тематични области от стратегическо значение, като започне с ОЗИ в областта на културните и творческите индустрии, която ще стартира през 2022 г.

3.2. Подпомагане на капацитета за иновации на висшето образование

Посредством модела за интегриране на триъгълника на знанието ЕИТ спомогна за преодоляване на трайното разделение между висшето образование, научноизследователската дейност и иновациите. По-специално ЕИТ е ключов инструмент за развиването на човешкия капитал, благодарение на ясения акцент, който поставя върху образованието, насочено към предприемачеството. Въздействието на ЕИТ обаче остава ограничено до партньорите на ОЗИ.

За да подпомогнат в по-широка степен иновациите, висшите учебни заведения в Европа трябва да бъдат иновативни и предприемчиви в подхода си към образованието, научните изследвания и ангажимента към бизнеса, както и към местните екосистеми за иновации в широк смисъл, включително гражданското общество.

Превръщането на висшите учебни заведения в по-иновативни и предприемчиви организации изисква ясна стратегия, методологическа рамка и заделяне на ресурси. Благодарение на своя опит ЕИТ е в изключително добра позиция да оказва подкрепа за развиването на предприемачески капацитет и капацитет за иновации от ВУЗ в рамките на „Хоризонт Европа“.

Дейностите ще се изпълняват от ЕИТ чрез ОЗИ, като това ще става по открит и целенасочен начин, който ще има за цел да се повиши капацитета за иновации във висшето образование, за да може по-голям брой висши учебни заведения да се включат във веригите за създаване на стойност и екосистемите за иновации. Тези дейности ще допълват интервенциите на ЕИТ в областта на образованието и ще бъдат неразделна част от дейностите по интегриране на триъгълника на знанието на ОЗИ, по-специално като ги правят по-отворени и по-достъпни и за други освен партньорите на ОЗИ. Въздействието на ЕИТ ще надхвърли ОЗИ и ще допринесе за основната мисия на ЕИТ — да насърчава устойчивия икономически растеж и конкурентоспособността чрез увеличаване на капацитета за иновации на държавите членки, в съответствие с целите на програма „Хоризонт Европа“ за насърчаване на предприемаческите и иновационните умения в перспективата на учене през целия живот, включително увеличаване на капацитета на ВУЗ в цяла Европа.

Подкрепата, оказвана от ЕИТ, ще се опира на инициативи на политиката, като рамките HEInnovate (иновации във висшето образование)⁴ и RIIA⁵, които са доказали

⁴ HEInnovate е политическа рамка, разработена от Европейската комисия и ОИСР. HEInnovate предлага на висшите учебни заведения методология, позволяваща им да определят областите, в които капацитетът за иновации може да бъде доразвит, и да формулират подходящи стратегии и действия, за да постигнат желаното въздействие. HEInnovate почива на солидни методологични данни с осем области за изграждане на капацитет: ръководство и управление; цифрова трансформация; организационен капацитет; преподаване и обучение по предприемачество; подготовка и подпомагане

значимостта си в редица ВУЗ-ове и държави членки в целия ЕС. ЕИТ ще разработи спомагателните дейности в тясно сътрудничество с Комисията и ще гарантира съгласуваност и допълване със съответните дейности по програма „Хоризонт Европа“, „Еразъм“ и други програми. Конкретните подробности във връзка с процеса на изпълнение и постигане на поставените цели ще бъдат доразвити и уточнени през първите три години, като по време на тази пилотна фаза ще бъдат предмет на наблюдение и оценка, преди да бъдат приложени в по-широк мащаб.

ЕИТ ще има ръководна и координационна роля при изпълнението и наблюдението на дейностите, които ще се осъществяват от ОЗИ. Особено внимание ще се отделя за осигуряването на: приобщаващ подход с цел привличането на ВУЗ-ове извън партньорите на ОЗИ; интердисциплинарен и междусекторен подход; и връзка със стратегията за интелигентно специализиране на Европейската комисия, както и със съответни тематични платформи и РИС на ЕИТ.

ЕИТ ще обвърже подкрепата си за развиването на капацитет за иновации във висшето образование с обозначението на ЕИТ, което понастоящем се присъжда на образователните програми на ОЗИ. По-специално участващите висши учебни заведения ще могат да се включат в използването на обозначението на ЕИТ. Наред с това ЕИТ ще разшири приложението на обозначението на ЕИТ, така че то да се прилага и за дейности за учене през целия живот, включващи и достигащи до по-широка целева група от студенти, по-възрастни учащи лица и институции (включително институции за ПОО), които са извън ОЗИ. Прилагането на обозначението извън общността на ЕИТ ще има по-силно структурно въздействие на всички равнища (индивид, програма и институция).

ЕИТ ще се насочи по-специално към ВУЗ-ове от държави с умерени и скромни резултати в областта на иновациите и към други слабо представящи се региони, които желаят да постигнат по-сериозни резултати в сферата на иновациите и да подобрят стратегиите си за интелигентно специализиране. ЕИТ ще задели за тази мярка поне 25% от общия бюджет, предназначен за тези дейности.

на предприемачи; обмен на знания; интернационализация и измерване на въздействието. ОИСР е публикувала редица доклади по държави, опиращи се на HEInnovate, вж. поредицата проучвания на ОИСР, посветени на уменията, на адрес: <https://www.oecd-ilibrary.org/education/>

⁵ Рамката за оценяване на въздействието върху иновациите на регионално равнище (*Regional Innovation Impact Assessment framework — RIIA*) беше разработена от Европейската комисия като първа стъпка за даване на насоки във връзка с оценяването на въздействието на университетите върху иновациите чрез разработването на практически казуси, почиващи на метрически данни. Оценката на въздействието върху иновациите, напр. чрез RIIA, би могла евентуално да бъде обвързана с инструменти за финансиране на регионално, национално или европейско равнище, които се базират на постигнатите резултати в областта на иновациите.

ЕИТ:

- в сътрудничество с Комисията ще проектира и даде ход на дейности за подпомагане на развиването на капацитет за иновации във висшето образование, които ще се осъществяват чрез ОЗИ от 2021 г. нататък;
- ще въведе информационна схема, за да стимулира ВУЗ-ове от държави с умерени и скромни резултати в сферата на иновациите да развиват капацитета си за иновации;
- ще предостави конкретни насоки, експертен опит и наставничество за участващите висши учебни заведения;
- ще укрепи статута и ще разшири приложното поле на обозначението на ЕИТ отвъд ОЗИ, за да се включат и ВУЗ-овете, участващи в действието.

3.3. Междутематични дейности на ЕИТ

(1) Комуникация

ЕИТ ще подобри комуникацията и видимостта си. С все по-големия си брой ОЗИ и ново действие в подкрепа на развитието на предприемачеството на ВУЗ, ЕИТ ще засили усилията си да получи по-широко признание като марка за качество за иновациите. Това управление на марката, както и по-добрата комуникация са от решаващо значение, особено по отношение на гражданите, тъй като иновациите, произтичащи от работата на ЕИТ, спомагат да се докаже конкретното въздействие на инвестициите на ЕС чрез Европейската рамкова програма за научни изследвания и иновации. ЕИТ ще прилага подобрена брандинг стратегия спрямо основните си заинтересовани участници (ВУЗ, научноизследователски организации, предприятия и др.) във всички държави членки и извън тях в съответствие с подхода за комуникация, предвиден в „Хоризонт Европа“.

За да се осигури по-широко разпространение и по-добро разбиране на възможностите, предлагани от ЕИТ, институтът ще проучи възможността за предоставяне на повече насоки и помощ по аспекти, свързани с участието в ОЗИ към ЕИТ в цяла Европа чрез надграждане върху съществуващите информационни мрежи в цяла Европа.

С цел да се гарантира, че голям брой заинтересовани страни от триъгълника на знанието на европейско, национално, регионално и местно равнище са осведомени за всички покани за предложения и финансирани проекти на ЕИТ (и ОЗИ), поканите и проектите ще се публикуват и на европейския портал, посветен на възможностите за финансиране и за участие в търгове (*Funding and Tender Opportunities*), под рубриката „Хоризонт Европа“.

ЕИТ ще организира редовни срещи на групата на представителите на държавите членки и на съответните служби на Комисията поне два пъти годишно, за да осигури подходяща комуникация и поток на информация към държавите членки и на равнище ЕС, а също и за да ги информира редовно за резултатите и постиженията на дейностите, финансирани от ЕИТ. Групата на представителите на държавите членки също ще осигурява подходяща подкрепа за изграждане на връзки между подпомаганите от ЕИТ дейности и националните програми и инициативи, включително с евентуално национално съфинансиране на тези дейности.

ЕИТ ще продължи да организира форума на заинтересованите страни на ЕИТ и наградите на ЕИТ с цел насърчаването на отношенията с европейските участници в триъгълника

на знанието и отдаването на признание на най-обещаващите предприемачи и новатори в Европа.

ЕИТ ще продължи да направлява и да предоставя стратегически насоки на Общността на бившите възпитаници на ЕИТ — *EIT Alumni Community*⁶ (в сътрудничество с управителния съвет на бившите възпитаници на ЕИТ), за да оптимизира нейното въздействие върху предприемачите и обществото и да благоприятства трайното участие на нейните членове в дейностите, подкрепяни от ЕИТ. През периода 2021—2027 г. тази общност ще продължи да се разраства, като към нея ще се добавят и бившите възпитаници, участващи в дейностите в подкрепа на капацитета за иновации на висшите учебни заведения.

(2) Набелязване и обмен на добри практики със заинтересованите страни

ЕИТ играе ключова роля в разпространяването на добри практики и извлечени поуки. ОЗИ и проектите в подкрепа на иновационния и предприемаческия капацитет на ВУЗ са ценен източник на данни и на експериментални познания за създателите на политики, като предлагат примери за добри практики и подкрепа в разработването и осъществяването на политиката на ЕС в съответните им тематични области.

До момента добрите практики и поуките, извлечени от работата на ОЗИ, не са систематизирани в достатъчна степен и не са разпространявани ефективно. В качеството си на партньор на създателите на политики и на цялата общност в сферата на иновациите, предоставящ им подкрепа в областта на познанията, ЕИТ ще развива в още по-голяма степен ролята си на институт в сферата на иновациите, способен да открива, анализира, систематизира, споделя и осигурява използването на иновационните практики, поуки и резултати от дейностите, финансирани от ЕИТ (образование и обучение, подкрепа за иновациите, подкрепа за предприемачеството) в по-широк мащаб. Тази дейност ще се опира на връзките и полезните взаимодействия с другите инициативи, включени в [стълб „Иновативна Европа“] на [предложението за „Хоризонт Европа“].

(3) Международно сътрудничество

В рамките на приложното поле на Регламента за ЕИТ Институтът ще се стреми да разширява въздействието на своите дейности чрез международно сътрудничество и ще координира международните дейности на ОЗИ, финансирани от ЕИТ. Ориентацията му ще бъде тясно свързана със съответните цели на индустриалната политика на Европейския съюз, както и с неговите приоритети в областта на научните изследвания и иновациите, като същевременно ще се осигурява европейска добавена стойност.

При осъществяването на международно сътрудничество ЕИТ, след консултиране с Комисията, ще насочва действията си към ефективното справяне с глобалните обществени предизвикателства посредством принос за съответните международни инициативи и за целите за устойчиво развитие, а така също чрез осигуряване на достъп до талантите и засилено предлагане и търсене на иновативни решения. ЕИТ и ОЗИ ще планират и осъществяват своите международни дейности в тясно сътрудничество с

⁶ Общността на бившите възпитаници на ЕИТ обединява предприемачи и лица, носители на промяната, които са участвали в образователна програма или програма в сферата на предприемачеството, осигурена от ОЗИ. Общността представлява мрежа от над 5000 членове.

Комисията, като съблюдават подхода на „Хоризонт Европа“ и други относими политики на ЕС и работят под надзора на управителния съвет на ЕИТ.

ЕИТ:

- ще повиши видимостта си чрез по-добра брандинг стратегия по отношение на основните заинтересовани страни в държавите членки;
- ще осигури видимост на подкрепата, оказвана от Европейския съюз;
- ще проучи възможностите за използване на съществуващите информационни мрежи на ЕС и за осигуряване на координация на дейностите им, за да предоставя по-добри съвети и насоки на потенциалните партньори на ОЗИ към ЕИТ;
- ще организира редовни срещи на групата на представителите на държавите членки, за да осигури ефективна комуникация и обмен на информация с държавите членки;
- ще повиши видимостта на действията си за гражданите и своята общност от заинтересовани страни посредством Форума на заинтересованите страни, наградите на ЕИТ и Общността на бившите възпитаници на ЕИТ;
- ще набелязва, систематизира и ефективно ще споделя поуките и добрите практики, произтичащи от дейностите, финансирани от ЕИТ; ще осъществява контакти с органите на държавите — членки на ЕС, както на национално, така и на регионално равнище, като установява структуриран диалог и координира усилията с цел да се набележат, споделят и разпространят добрите практики и извлечените поуки;
- ще определя общата насоченост на международното сътрудничество на ЕИТ и ОЗИ под надзора на управителния съвет на ЕИТ при съблюдаване на стратегията на Комисията за международното сътрудничество в областта на научните изследвания и иновациите и като се консултира със съответните служби на Комисията.

3.4. Реализация

В този раздел са включени редица мерки, с които се цели да се адаптира и подобри настоящото функциониране на ЕИТ и ОЗИ. Изпълнението на тези мерки на равнището на ЕИТ ще се наблюдава от ефективен и стратегически управителен съвет на ЕИТ, който ще осигурява необходимите стимули и контрол, включително чрез процеса на разпределяне на средствата, за да се гарантира изпълнението на мерките от ОЗИ.

(4) Оперативен модел на ОЗИ

ЕИТ ще дава оперативни насоки и ще осъществява наблюдение върху ОЗИ във връзка със спазването на принципите на добро управление, на принципите и критериите, определени за европейските партньорства в Регламента за „Хоризонт Европа“, и привеждането в съответствие с приоритетите на „Хоризонт Европа“ с цел оптимизиране на тяхната ефективност и въздействие.

Мерките за осигуряване на трайна отвореност на ОЗИ и прозрачност по време на изпълнението ще бъдат подобрени, по-специално чрез включване на общи разпоредби относно новите членове, придаващи стойност на партньорствата. Наред с това ОЗИ ще осъществяват дейностите си при пълна прозрачност. ОЗИ ще продължат да бъдат динамични партньорства, към които новите партньори, включително все по-голям брой

МСП, ще могат да се присъединяват на базата на високи постижения и стратегическо съответствие. С цел да се ограничи концентрацията на финансиране и да се гарантира, че дейностите на ОЗИ се възползват от широка мрежа от партньори, процедурата по изготвяне на бизнес плана (включително определянето на приоритетите, подбора на дейностите и разпределението на средствата) ще бъде направена по-прозрачна и приобщаваща. На последно място, ОЗИ ще увеличат дела на поканите за представяне на предложения, особено за иновационните проекти, които са отворени за трети страни. Всички тези мерки ще увеличат броя на участващите субекти, свързани с дейностите на ОЗИ. И накрая, в редовните си доклади ОЗИ ще следва да докладват за участието на нови партньори.

Като се има предвид, че ОЗИ работят по цялата верига на стойността на иновациите, те ще трябва да гарантират в своя бизнес план подходящ баланс на дейностите в областта на образованието, предприемачеството и иновациите. Дейностите на ОЗИ ще се осъществяват чрез стройна, ефикасна и икономически ефективна структура, която ще свежда до минимум административните и режийните разходи. ЕИТ ще гарантира, че ОЗИ постигат очакваното въздействие посредством широк спектър от дейности, определени в бизнес планове на ОЗИ и спомагащи ефективно за изпълнението на набелязаните цели.

Изпълнението на поетите ангажменти от всеки от партньорите в ОЗИ по време на договорния срок на инициативата ще се гарантира чрез редовно съпоставяне на действителния принос на партньорите спрямо поетите ангажменти. ЕИТ ще гарантира, че ОЗИ са въвели система за управление на риска за случаите, когато някои партньори не са в състояние да изпълнят първоначалните си ангажменти.

ЕИТ:

- ще гарантира, че ОЗИ прилагат строги принципи на отвореност и прозрачност, по-специално по отношение на подбора на нови партньори и процедурата по изготвянето на бизнес планове;
- ще гарантира, че действията за изпълнение на ОЗИ са в пълно съответствие със съответните изисквания, произтичащи от Регламента за „Хоризонт Европа“;
- ще следи за подходящия баланс в бизнес планове между дейностите на триъгълника на знанието;
- ще следи ОЗИ да свеждат до минимум административните си разходи;
- ще осигури адаптацията на съществуващите осем ОЗИ, така че да бъдат спазени новите критерии за изпълнение на програма „Хоризонт Европа“ за европейските партньорства.

(5) *Модел за финансиране на ОЗИ*

Благодарение на олекотен и опростен модел на финансиране ЕИТ ще засили въздействието и приноса на ОЗИ за постигането на целите на програма „Хоризонт Европа“. За да увеличи добавената стойност на оказваната от него подкрепа, ЕИТ ще адаптира модела си на финансиране. Има четири основни области, в които ЕИТ ще въведе подобрения.

Първо, ЕИТ ще въведе процент на съфинансиране, за да се увеличат равнищата на частните и публичните инвестиции. Адаптирането на модела на финансиране ще улесни прехода на ОЗИ към състояние на финансова устойчивост. По този начин те ще бъдат стимулирани да намаляват постепенно, по време на срока на действие на

рамковите споразумения за партньорство, дела на финансирането от ЕИТ в своя бизнес план, като същевременно увеличават нивото на съвместните инвестиции от източници извън ЕИТ. През всички фази от жизнения цикъл на ОЗИ (стартиране, набиране на сили, зрелост, излизане от схемата за безвъзмездни средства от ЕИТ) ще се прилагат фиксирани намаляващи коефициенти на съфинансиране, както е посочено по-долу.

	Стартиране	Набиране на сили	Зрелост	Излизане от схемата за безвъзмездни средства от ЕИТ
Години	1 – 4	5 – 7	8 – 11	12 - 15
Процент на съфинансиране от ЕИТ	До 100%	До 80%	До 70%	50% през година 12, намаляващи с 10% годишно

Фигура 4: Проценти на съфинансиране от ЕИТ за периода 2021—2027 г.

Второ, използваният понастоящем процес за предоставяне на безвъзмездни средства ще бъде насочен в по-голяма степен към постигането на конкурентоспособни постижения и резултати и към използването на многогодишни договори за отпускане на безвъзмездни средства. Управителният съвет на ЕИТ ще дава по-големи стимули на ОЗИ, базирани по-специално на техните индивидуални постижения, за да се гарантира най-високо равнище на въздействие. Следователно ЕИТ ще измени разпоредбите си относно конкурентното финансиране, за да подобри своето въздействие като част от „Хоризонт Европа“.

Трето, ЕИТ ще прилага строги правила за укрепване на механизма за преразглеждане преди изтичането на първоначалния период от 7 години от започването на дейността на ОЗИ. Този междинен преглед трябва да бъде извършван с помощта на външни експерти и следва да бъде съобразен с най-добрите международни практики и с критериите на „Хоризонт Европа“ за наблюдение и оценка на европейските партньорства. Той следва да се извършва преди изтичането на първоначалния седемгодишен период. Въз основа на прегледа управителният съвет ще взема решение дали да продължи предоставянето на финансовия принос за ОЗИ, или да го преустанови (и съответно да не удължи срока на действие на рамковото споразумение за партньорство с тази ОЗИ) и да преразпредели ресурсите за дейности, чрез които се постигат по-добри резултати.

И накрая, ЕИТ ще продължи да полага усилия за опростяване, за да се облекчи ненужната административна тежест⁷ за ОЗИ, с което ще им позволи да изпълнят годишния си бизнес план и многогодишната си стратегия по гъвкав и ефикасен начин. За тази цел ще се предвиди и използването на еднократни суми или единични разходи за съответните дейности на ОЗИ. Освен това, за да се осигури по-добро планиране на ресурсите, по-специално за иновационните дейности, и да се улеснят поемането на по-

⁷ По-специално годишното докладване относно допълнителните дейности на ОЗИ ще бъде преустановено, както се препоръчва от Сметната палата в нейния Специален доклад от 2016 г. (Препоръка 1, стр. 51).

сериозни ангажименти и дългосрочните инвестиции от партньорите, участващи в дейности на ОЗИ, ЕИТ ще подписва с ОЗИ, когато е целесъобразно, многогодишни споразумения за отпускане на безвъзмездни средства в рамките на съответните рамкови споразумения за партньорство. Тези многогодишни споразумения за отпускане на безвъзмездни средства следва да имат срок на действие, който не надвишава 3 години.

ЕИТ:

- ще прилага нов модел на финансиране, предназначен да стимулира ангажираността на партньорите на ОЗИ;
- ще подобрява постоянно модела на финансиране чрез опростяване на практиките за докладване от страна на ОЗИ и, когато се счита за целесъобразно, ще подписва с ОЗИ многогодишни споразумения за отпускане на безвъзмездни средства съгласно условията на съответните рамкови споразумения за партньорство;
- ще адаптира процеса за конкурентно предоставяне на безвъзмездните средства, за да се възнаграждават постиженията и резултатите;
- ще направи по-строг цялостния преглед на работата на всяка ОЗИ преди изтичането на 7-та година от започването на дейността ѝ, за да спомогне за вземането на решение от управителния съвет за продължаване или прекратяване на финансовата подкрепа за съответната ОЗИ, при спазване на предвидените в рамката на „Хоризонт Европа“ условия за европейските партньорства.

(6) *Отношения на ЕИТ с ОЗИ след прекратяване на рамковото споразумение за партньорство*

След задълбочено независимо проучване, проведено в тясно сътрудничество с Комисията, до края на 2023 г. ЕИТ ще определи какви отношения ще поддържа с онези ОЗИ, които ще спрат да получават безвъзмездни средства за подкрепа през програмния период 2021—2027 г. При положителен резултат от окончателния преглед ЕИТ ще може да сключи „Меморандум за сътрудничество“ с всяка ОЗИ, като това има за цел да се поддържа сътрудничеството с ОЗИ след прекратяването на рамковото споразумение за партньорство. Меморандумът следва да включва наред с другото правата и задълженията, свързани с:

- използването на марката ЕИТ, участието в наградите на ЕИТ и в други инициативи, организирани от ЕИТ;
- използването на обозначението на ЕИТ за програмите за образование и обучение;
- участието в публикувани от ЕИТ конкурентни покани за представяне на предложения за съвместни дейности на различни ОЗИ и споделени услуги;
- отношенията с Общността на бившите възпитаници на ЕИТ.

ЕИТ:

- ще разработи общите принципи за отношенията с ОЗИ след прекратяването на рамковото споразумение за партньорство, при спазване на рамката на „Хоризонт Европа“ за европейските партньорства;
- ако окончателният преглед е положителен и управителният съвет на ЕИТ

вземе съответното решение, ще сключва меморандуми за сътрудничество с ОЗИ, за да ги запази като активни членове на Общността на ЕИТ.

3.5. Полезни взаимодействия и допълване с други програми

Въз основа на широкия си обхват на действие и своята отличителна роля ЕИТ е в състояние да създаде полезни взаимодействия и да осигури взаимно допълване с други програми или инструменти на ЕС, включително чрез засилване на своята подкрепа за ОЗИ при техните дейности по планиране и изпълнение. Списъкът по-долу предлага конкретни примери за случаите, в които ЕИТ ще допринесе за полезни взаимодействия в средносрочен и дългосрочен план отвъд рамките на „Хоризонт Европа“.

Програма „Еразъм“

- Програмата „Еразъм“ и ЕИТ ще създадат полезни взаимодействия между съответните си общности. Сътрудничеството ще бъде насочено към предоставянето на учащите по „Еразъм“, записани в партниращи си с ОЗИ висши учебни заведения, на достъп до летни училища или други съответни дейности на ОЗИ за обучение (например в областта на предприемачеството и управлението на иновациите) и възможност за установяване на контакти с мрежата на бившите възпитаници на ОЗИ.
- Дейностите за сътрудничество могат да включват също така обучение от ЕИТ/ОЗИ на академичен персонал (от всички висши учебни заведения, включително извън ОЗИ) за учебните програми, включващи изучаване на предмети, свързани с предприемачеството и иновациите, както и изпитване, възприемане и прилагане в по-голям мащаб на иновативни практики, разработени в рамките на мрежите по програма „Еразъм“ (като например алиансите на познанията между висшите учебни заведения и предприятията) от ОЗИ и обратно.
- При възможност ще бъдат създадени полезни взаимодействия с инициативата за европейските университети, които биха могли да спомогнат за интегриране на образователните дейности на ЕИТ, така че да се постигне системно въздействие.

Програма „Цифрова Европа“

- Центровете за съвместно ползване към ОЗИ ще си сътрудничат с европейските цифрови иновационни центрове с цел подпомагане на цифровата трансформация на промишлеността и организациите от публичния сектор.
- Ще бъде проучена възможността за използване от ОЗИ на инфраструктури и капацитет, разработени в рамките на програма „Цифрова Европа“ (напр. източници на данни и библиотеки на алгоритми за изкуствен интелект; специализирани експертни центрове по високопроизводителни изчислителни технологии в държавите членки), за целите на образованието и обучението, както и за изпитвания и демонстрационни цели в проекти за иновации.

Фондове в областта на политиката на сближаване (по-специално Европейския фонд за регионално развитие и Европейския социален фонд)

- Чрез своите центрове за съвместно ползване и структури на РИС, ОЗИ на ЕИТ ще насърчават регионалното и междурегионалното сътрудничество между участниците в триъгълника на знанието (образование, научни изследвания,

бизнес) и ръководните органи, прилагайки полезни взаимодействия с междурегионалното сътрудничество и инвестициите по целите вериги за създаване на стойност в свързаните приоритетни области, отнасящи се до интелигентното специализиране, както и с работата на тематичните платформи за интелигентно специализиране. ЕИТ ще проучи и възможностите да допринесе за инициативите за развиване на уменията, осъществявани по линия на фондовете в областта на политиката на сближаване, чрез обмен на най-добри практики.

- ОЗИ към ЕИТ ще насърчават сътрудничеството с платформите за интелигентно специализиране, и особено с проектите, които имат опит в работата с ръководните органи на фондовете в областта на политиката на сближаване, с цел улесняване на полезните взаимодействия между ресурсите на ЕИТ, фондовете в областта на политиката на сближаване и другите европейски, национални и/или регионални програми.

InvestEU

- ОЗИ към ЕИТ ще търсят съдействието на консултантския център на InvestEU за предоставянето на техническа подкрепа и помощ за поддържани от ОЗИ предприятия при изготвянето, разработването и изпълнението на проекти.
- ОЗИ към ЕИТ ще допринасят за захранването на портала InvestEU с цел да доближат инвеститорите до поддържаните от ОЗИ предприятия, в тясно сътрудничество със службите на Комисията.

„Творческа Европа“

- Новата програма „Творческа Европа“ ще бъде от особено значение за дейностите на евентуална бъдеща ОЗИ с насоченост към секторите на културата и творчеството. Ще бъдат развити силни полезни взаимодействия и взаимно допълване с програмата в области, като например творческите умения, работните места и бизнес моделите.

Програма „Единен пазар“ (COSME)

- ОЗИ ще се стремят към сътрудничество с мрежата Enterprise Europe и нейните секторни групи, за да улеснят сътрудничеството по модела „дружество–дружество“, трансфера на технологии и партньорствата за иновации за предприемачите, желаещи да развият дейността си в целия ЕС и извън него. Организациите в мрежата Enterprise Europe ще популяризират дейностите на ОЗИ към ЕИТ сред МСП, които са техни клиенти. ЕИТ ще проучи възможностите за сътрудничество с програмите за мобилност за нови предприемачи с цел подобряване на техните предприемачески умения.

4. РЕСУРСИ

4.1. Бюджетни нужди

Бюджетните нужди на ЕИТ за периода 2021—2027 г. възлизат на [3000] млн. евро и са свързани с три основни компонента: 1) разходите за съществуващите осем ОЗИ (като е взето под внимание, че за три от тях сроковете на рамковите споразумения за партньорство ще изтекат до 2024 г.) и стартирането на две нови ОЗИ (през 2022 и 2025 г.); 2) започването на ново действие на ЕИТ за подкрепа и координация; и 3) административни разходи.

Около [2500] млн. евро (83,3 % от общия бюджет на ЕИТ) са предвидени за финансиране на съществуващите и новите ОЗИ, като тази сума включва [200] млн. евро за Регионалната иновационна схема. Чрез въвеждането на процент на съфинансиране се очаква ОЗИ да мобилизират допълнителни [1500] млн. евро от други публични и частни източници. Бюджетът за стартирането на две нови ОЗИ (съответно през 2022 г. и 2025 г.) ще бъде около [300] млн. евро. Ако към бюджета на ЕИТ стане наличен и допълнителен бюджет, ЕИТ би могъл да постави началото и на допълнителни ОЗИ.

ЕИТ ще стартира ново действие за оказване на подкрепа с цел да спомогне за развиването на предприемаческия и иновационния капацитет на висшите учебни заведения. За това действие ще са необходими услуги за хоризонтално управление на проекти и наблюдение. За изпълнението на тези дейности са необходими около [400] млн. евро от бюджета на ЕИТ (максимум 14 %), като [120] млн. евро ще бъдат предназначени за началната фаза (първите 3 години), а останалата част — за фазата на разрастване (последните 4 години).

ЕИТ ще продължи да бъде стройна и динамична организация. Разходите за административни разходи, покриващи необходимите разходи за персонал, административните, инфраструктурните и оперативните разходи, ще се увеличат, но средно няма да надхвърлят 3 % от бюджета на ЕИТ. Част от административните разходи се покриват от Унгария чрез предоставяне на безплатно офис пространство до края на 2029 г. Въз основа на това административните разходи ще възлизат приблизително на 73 млн. евро за периода 2021—2027 г. Разбивката на бюджета е представена по-долу:

4.2. Въздействие (наблюдение и оценка)

Измерването на оказваното от ЕИТ въздействие ще се подобрява непрекъснато през следващия програмен период като се вземат под внимание извлечените поуки и натрупания до момента опит. ЕИТ ще прилага рамка за оценяване, докладване и наблюдение, с която се гарантира съгласуваност с цялостния подход, възприет по отношение на „Хоризонт Европа“, като същевременно ще следи за осигуряването на

гъвкавост. По-специално ще бъдат подобрени веригите за обратна информация между Комисията, ЕИТ и ОЗИ, така че целите да се преследват по последователен, съгласуван и ефективен начин.

Оценка

Периодичните оценки на дейностите на ЕИТ, включително тези, управлявани посредством ОЗИ, ще се извършват от Комисията при спазване на разпоредбите на Регламента за ЕИТ и Регламента относно „Хоризонт Европа“. В тях ще се оценяват ефективността, ефикасността, значимостта, съгласуваността и европейската добавена стойност на дейностите на ЕИТ, включително тези на ОЗИ. Оценяването ще се базира на независими външни оценки и ще бъде вземано под внимание при изготвянето на общите средносрочни и последващи оценки на „Хоризонт Европа“. Освен това всяка ОЗИ ще бъде подложена на задълбочен преглед от ЕИТ преди края на 7-та и 14-та година от прилагането на рамковите споразумения за партньорство.

Докладване и наблюдение

Докладването и наблюдението на оперативната дейност на ОЗИ и постиганите от тях резултати ще бъдат основна задача за ЕИТ и ще се извършват в сътрудничество с общите корпоративни служби, работещи по програма „Хоризонт Европа“. Системата за докладване и наблюдение, приложима за ОЗИ, ще бъде интегрирана в общата система за наблюдение на „Хоризонт Европа“, по-специално чрез въвеждането на общи модели за данните, включително събирането на данни. Комисията ще вземе участие в съвместното проектиране на всички релевантни показатели и инструменти за въздействие и наблюдение, разработвани или прилагани от ЕИТ, за да се гарантира съвместимост и съгласуваност с цялостната система за наблюдение на „Хоризонт Европа“, включително ключовите пътища на въздействие, рамката на критериите за европейските партньорства и процеса на стратегическото планиране. Освен това ЕИТ ще взема под внимание прилагането на методиката на радарите за иновации в „Хоризонт Европа“ и ще проучи как ОЗИ биха могли да използват радарите за иновации за подобряване на дейностите си по наблюдение.

Като цяло ЕИТ ще носи отговорността да извършва редовно наблюдение на оперативната дейност на ОЗИ и да адаптира непрекъснато системите си за наблюдение в съответствие с рамката на „Хоризонт Европа“ за наблюдение и докладване, приложима за европейските партньорства, като за целта си сътрудничи с общите корпоративни служби на „Хоризонт Европа“. Резултатите от това наблюдение ще бъдат включени в процесите на планиране на дейността на ОЗИ, както и в процеса на вземане на решения от ЕИТ относно разпределението на бюджета и подготовката на рамковите споразумения за партньорство с ОЗИ като бенефициери.

Очаква се дейностите по линия на ЕИТ, включително тези, управлявани чрез ОЗИ, да имат

- (1) *икономическо/иновационно въздействие* — посредством оказване на влияние върху създаването и растежа на дружествата и върху създаването на нови иновативни решения за справяне с глобалните предизвикателства, както и посредством създаване на преки и непреки работни места и мобилизиране на други публични и частни инвестиции;

- (2) *научно и образователно въздействие* — посредством укрепване на човешкия капитал в областта на научните изследвания и иновациите, насърчаване на иновативните и предприемачески умения както на индивидуално, така и на организационно равнище, и насърчаване на откритото разпространение на знания и иновации в обществото;
- (3) *обществено въздействие* — посредством работа по приоритетите на политиката на ЕС в областта на изменението на климата, енергетиката, суровините, здравеопазването или храните чрез възприемане на иновативни решения, ангажираност спрямо гражданите и крайните потребители и чрез по-голямо възприемане от обществото на новаторски решения в тези области.

В таблицата по-долу е представен неизчерпателен списък на показателите за управлението и техните целеви нива, които ще бъдат наблюдавани от ЕИТ през периода 2021—2027 г. Тези показатели дават основните насоки от гледна точка на приноса и резултатите във връзка с наблюдението върху изпълнението на ключовите цели на ЕИТ за периода 2021—2027 г., като например насърчаване на иновациите и предприемачеството чрез по-добро образование, увеличаване на регионалното въздействие и отвореност за потенциални партньори и заинтересовани страни и въвеждане на пазара на нови иновативни решения за глобалните предизвикателства.

ЕИТ ще разработи съвместно с Комисията допълнителни показатели, включително показатели за въздействието върху обществото в областите на дейност на ОЗИ, като те ще бъдат съобразени с разработването на рамката от показатели на програма „Хоризонт Европа“ и ще отразяват цялостния подход, приложим за европейските партньорства, за принос към научното, икономическото и общественото въздействие. Като цяло привеждането на показателите за въздействието в съответствие с „Хоризонт Европа“ ще има за цел да се следи постигания с течение на времето напредък по набелязаните цели. Това ще позволи да се състави база от сравнителни данни за резултатите и въздействието, постигнати от ОЗИ, спрямо останалата част от програмата. Освен това ЕИТ ще гарантира, че системата за наблюдение ще отчете напредъка по специфични за конкретния модел на ОЗИ дейности, като например интегрирането на триъгълника на знанието и предприемаческите умения. Тези допълнителни показатели са насочени към извършването на наблюдение на напредъка и оказваното въздействие с течение на времето. Така например показателите за дейностите на ЕИТ, свързани с образованието (включително тези, спомагащи за повишаване на капацитета на висшите учебни заведения), ще проследяват придобиването на умения в областта на човешкия капитал (в краткосрочен план), професионалното развитие (в средносрочен план) и условията на труд (в дългосрочен план), ангажираността на ВУЗ и повишаването на капацитета (в краткосрочен план) или ролята и постиженията на ВУЗ в местните екосистеми за иновации (в средносрочен и дългосрочен план).

Показатели за управление на ЕИТ	Целева стойност за 2023 г. (базов вариант 2020 г.)	Целева стойност за 2027 г. (базов вариант 2020 г.)
Брой структури/организации, участващи в дейности на ЕИТ и ОЗИ	Увеличение с 20 %	Увеличение с 50 %
Брой иновации (продукти и услуги), пуснати на пазара	1500	4000

Висши учебни заведения, участващи в дейности на ЕИТ и ОЗИ	300, като 100 от тях участват в новото действие в областта на образованието	750, като 450 от тях участват в новото действие в областта на образованието
Брой учащи, участващи в дейности на ЕИТ и ОЗИ в областта на образованието	10 000	30 000
Брой подпомогнати стартиращи предприятия	300	700
Съфинансиране на ОЗИ	700 млн. евро	1500 млн. евро
Брой структури/организации, участващи в дейности на ЕИТ и ОЗИ, от региони извън тези на ЦСП на ОЗИ	Увеличение с 50 %	Увеличение със 100 %

ЕИТ ще гарантира, че данните, които събира чрез своята система за вътрешно наблюдение, включително резултатите от ОЗИ, са напълно интегрирани в общата система за управление на данни на програма „Хоризонт Европа“. ЕИТ ще следи за това подробна информация, изготвена в резултат на процеса му по наблюдение и оценка, да бъде предоставяна своевременно и да бъде достъпна в обща електронна база данни, посветена на изпълнението на програма „Хоризонт Европа“. Освен това ЕИТ ще осигурява специално отчитане на количественото и качествено въздействие, включително по отношение на финансовите вноски, за които са поети задължения и които са реално предоставени.

ЕИТ:

- ще усъвършенства настоящите си системи за наблюдение и ще въведе рамка за докладване и наблюдение, включваща показатели за въздействието, в съответствие с ключовите пътища на въздействие на [програма „Хоризонт Европа“];
- ще осъществява редовно наблюдение върху оперативната ефективност на ОЗИ и тяхната производителност, резултати и напредък в оказването на въздействие в съответствие с [рамката на „Хоризонт Европа“];
- ще осигури разработването на специфичните показатели за въздействието върху обществото в областите на дейност на ОЗИ и редовното му наблюдение в съответствие с рамката на „Хоризонт Европа“ за оказване на въздействие върху обществото;
- ще следи за отчитането на количественото и качествено въздействие, включително по отношение на финансовите вноски;
- ще осигурява достъп до резултатите и данните от проектите, предоставени от ОЗИ, както и интегрирането им в общата система за управление на данните и за докладване на програма „Хоризонт Европа“.

5. ПРИЛОЖЕНИЕ 1А

Приоритетни области за поставяне на началото на нови общности за знания и иновации.

1. Културни и творчески индустрии

6. ПРИЛОЖЕНИЕ 1Б

ИНФОРМАЦИОНЕН ЛИСТ ОТНОСНО ОБЩНОСТТА ЗА ЗНАНИЯ И ИНОВАЦИИ „КУЛТУРНИ И ТВОРЧЕСКИ ИНДУСТРИИ“

(7) В какво се състои предизвикателството

Културните и творческите индустрии (КТИ) могат да намерят хоризонтално решение за цяла поредица нововъзникващи предизвикателства с постоянен характер, решение за които може да се намери чрез научноизследователски и иновационни дейности. Тези предизвикателства могат да бъдат групирани в четири категории: 1) креативност, културно многообразие и ценности на европейците; 2) европейска идентичност и сближаване; 3) заетост, икономическа устойчивост и интелигентен растеж в Европа; и 4) Европа като глобален фактор.

Креативността и културното многообразие на европейците зависят от наличието на устойчиви и солидни сектори на културата и творчеството. Тези сектори обаче, и по-специално аудио-визуалният или музикалният сектор, са изправени пред редица предизвикателства, произтичащи от засилената конкуренция на глобални играчи и преминаването към цифровите технологии.

- Продуцентите, дистрибуторите, разпространителите, кината и всички видове културни организации трябва да въвеждат иновации, за да привличат нови поколения зрители.
- Недостигът на предприемачески и междусекторни умения в областта на КТИ⁸ засяга както нововъзникващите, така и много зрелите подсектори, които са подложени на дълбока цифрова трансформация. Тези умения са необходими за иновациите и са от решаващо значение в контекста на промените на пазара на труда, пред които е изправен секторът.

Обществените предизвикателства, свързани с **европейската идентичност и сближаване**, могат като цяло да се опишат като липса на „мостове“, свързващи различните части на обществото, в т.ч. и различни територии. Те включват проблеми, свързани със социалното изключване, необходимостта да се изградят по-тесни връзки между културите и развиването на чувство за обща принадлежност на основата на нашето културно многообразие и общо наследство, които могат да се преодолеят чрез по-голямо участие в общността, чрез иновации в областта на дизайна, архитектурата и

⁸ Културните и творческите специалности в европейските университети са фокусирани главно върху „творческата част“ и завършващите висшисти не винаги са готови да навлязат на съвременния пазар на труда, тъй като им липсват междусекторни умения (в областта на предприемачеството, цифровите технологии, финансовото управление). Що се отнася до ВУЗ-овете, по отношение на образованието в сферата на комуникациите и медиите ЕС изостава от САЩ (докато университетите в ЕС имат по-добри резултати в по-традиционни дисциплини, като „Изкуство и дизайн“ или „Сценични изкуства“).

използването на обществените пространства, както и чрез социални иновации, в чиято основа е културата. По-конкретно:

- Наблюдава се ограничено сътрудничество между научните изследователи и между научните изследователи и промишления отрасъл, както и недостатъчна координация на усилията в областта на научноизследователската и развойната дейност, споделянето на методи, резултати и най-добри практики. Освен това, по-голямата част от изследванията в областта на КТИ не са преведени, което води до повторение, тъй като научните работници често не са запознати с наличието на сходни проекти.
- Нивото на интеграция на творческите клъстери и иновационните центрове е недостатъчно.
- Значителна част от регионалните приоритети в Европа, свързани с интелигентното специализиране, съдържат препратки към културата под различни ъгли (напр. културното наследство, творческите индустрии и др.). Като се има предвид важната роля на културата и творчеството за икономическото и социалното развитие на градовете и регионите, както и способността им да спомогнат в още по-голяма степен за премахване на несъответствията в Европа, общността за знания и иновации, посветена на КТИ, разполага с голям потенциал.

Предизвикателствата, свързани със **заетостта, икономическата устойчивост и интелигентния растеж в Европа**, включват икономически проблеми, като безработицата (особено младежката безработица) и глобалната конкуренция.

- Има висока пазарна концентрация — около 50 % от общия оборот и добавената стойност се произвеждат в Германия, Обединеното кралство и Франция.
- Европейските промишлени отрасли са изправени пред предизвикателствата, произтичащи от цифровизацията и глобализацията и тяхното мощно въздействие върху начина, по който артистите продуцират и разпространяват творбите си и осъществяват връзката с публиката си. Свивът на пазарите на DVD, новите очаквания на потребителите и трайната мощ на американските студии, в съчетание с възхода на глобални цифрови гиганти, като Amazon, iTunes, Google и Netflix, оказаха въздействие върху традиционната верига на стойността.

И накрая, ролята на **Европа като глобален фактор** включва необходимостта от подобряване на разпространението на културното съдържание, създадено в Европа. Европа трябва да продължи да бъде конкурентоспособна в глобалната цифрова надпревара за създаване на нови технологии (напр. изкуствен интелект, интернет на нещата, блокови вериги), като по отношение на тях КТИ са важни генератори на съдържание, продукти и услуги в световен мащаб. Освен това в световен мащаб КТИ (напр. дизайн, архитектура и др.) допринасят активно за устойчивото развитие и стимулират екологичните иновации, като същевременно културното съдържание (литература, филми и изкуства) може да повиши осведомеността за екологичните проблеми и да предостави информация за изграждане на общественото мнение.

(8) Относимост и въздействие

Със своя цялостен и интегриран подход една ОЗИ на ЕИТ в областта на КТИ ще спомогне за преодоляване на всички предизвикателства, определени по-горе. Обхващайки почти всички сектори на живота, обществото и икономиката ни, тази ОЗИ ще бъде особено релевантна от гледна точка на оказваното икономическо и обществено въздействие и ще отключи стратегически възможности за икономически, технологични и социални иновации.

Иновациите, основаващи се на културата и движени от творческия стремеж, стимулират европейската конкурентоспособност, било пряко – чрез създаването на нови предприятия и работни места, било косвено – като водят до междусекторни ползи за икономиката като цяло, подобряват качеството на живота и повишават привлекателността на Европа. Секторът на КТИ се разглежда все повече като нов източник на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж и работни места, като в него вече са заети над 12 милиона души в ЕС, което се равнява на 7,5 % от всички заети лица в Европа.

Приносът на културата и творчеството за иновациите не се ограничава само до прякото въздействие на КТИ, тъй като иновациите в глобален план се стимулират във все по-голяма степен от нетехнологични фактори, като креативността, дизайна и новите организационни процеси или бизнес модели. По-специално, КТИ, които имат ясни вериги за създаване на стойност (т.е. музика, дизайн, мода, аудио-визуално съдържание, видеоигри, архитектура и т.н.), разполагат с голям капацитет за иновации от икономическа гледна точка и са в състояние да стимулират иновациите в други сектори на икономиката.

Културата и участието в културни дейности имат пряко отражение върху благосъстоянието на гражданите. КТИ засилват идентичността, демокрацията и участието в общността като обществени ценности. Културата разполага с голям потенциал за засилване на европейското чувство за принадлежност, в рамките на което многообразието е положителна черта. Това е от основно значение за създаването на възможности за изграждане на устойчивост, за социален достъп, сплотяване на обществото, борба с радикализацията и равенство между половете, както и за намиране на решения за преодоляване на политическата несигурност в Европа и необходимостта от единство.

Една ОЗИ към ЕИТ, посветена на КТИ, ще благоприятства възможностите за изграждане на мрежи от контакти, за сътрудничество, съвместно творчество и трансфер на ноу-хау между участниците в образованието, научните изследвания и стопанската дейност, както в рамките на секторите на културата и творчеството, така и с други сектори на обществото и икономиката. Тя ще подежда като катализатор отдолу-нагоре и отгоре-надолу за инициативите на регионално, национално и европейско равнище. Такава ОЗИ ще развие необходимите рамкови условия за създаването и разрастването на нови предприятия в иновативни екосистеми. Тя ще осигури на изследователите и учащите в множество дисциплини (включително изкуство, хуманитарни науки, стопанска дейност, социални науки и приложни точни науки), както и на предприемачите от КТИ и от други сектори, познанията и уменията, които са им необходими, за да намират иновативни решения и да ги превръщат в нови бизнес

възможности. Тази ОЗИ ще даде възможност за по-нататъшно взаимно обогатяване с други сектори на икономиката и промишлеността, тъй като ще действа като ускорител за иновациите.

(9) Полезни взаимодействия и взаимно допълване със съществуващи инициативи

Една ОЗИ в областта на КТИ би допълвала редица други инициативи на Съюза, както и инициативи на равнището на държавите членки. Основните очаквани полезни взаимодействия на равнище ЕС са представени по-долу.

Очаква се ОЗИ в областта на КТИ да установи солидни полезни взаимодействия със съответните инициативи на политиката по линия на програма „Хоризонт Европа“, и по-специално по линия на стълб II с клъстера [„Приобщаващо и сигурно общество“] и неговите области на интервенция по отношение на културното наследство и демокрацията. Една бъдеща ОЗИ би могла да осигури и ценни хоризонтални данни за различните дейности, които ще бъдат осъществени в клъстер [„Цифрова сфера и промишленост“], особено относно производствените технологии, в които необходимостта от разработване на нови продукти зависи в много голяма степен от КТИ. Освен това тя би могла да допълва ефикасно други части от програма „Хоризонт Европа“, интервенцията от страна на ЕИТ — Цифрови технологии и действията, предвидени по линия на други програми на ЕС, като например InvestEU, „Цифрова Европа“ или фондовете в областта на политиката на сближаване.

Новата програма „Творческа Европа“ ще бъде от голямо значение за дейностите на ОЗИ в областта на КТИ. Програмата подбира направления и специални покани, в които са отразени някои от вече споменатите предизвикателства, пред които е изправен секторът (напр. уменията и заетостта на творците, бизнес моделите и т.н.), и следва да се установят солидни полезни взаимодействия и взаимно допълване. Също в рамките на програма „Творческа Европа“ и в контекста на ограничения достъп до финансиране за секторите на културата и творчеството могат да се очакват полезни взаимодействия с Гаранционния механизъм за секторите на културата и творчеството — финансов механизъм за подпомагане на развиването на културни и творчески проекти чрез предоставяне на гаранции на финансовите посредници.

Платформата на стратегията за интелигентна специализация (S3), посветена на модернизирването на промишлеността, е набелязала редица фокусирани върху КТИ стратегии в областта на научните изследвания и иновациите за проучване на нови връзки между местните активи, потенциалните пазари и обществените предизвикателства чрез участието на широк кръг действащи лица от сферата на предприемачеството. По-специално, насърчаването на нови партньорства между научноизследователските организации, предприятията и публичните органи е от основно значение за стратегиите на S3 и изисква да бъдат създадени нови платформи за сътрудничество.

Заклучение

ОЗИ към ЕИТ в областта на КТИ е най-подходящото решение за справяне с основните икономически и обществени предизвикателства, очертани по-горе. Креативността е ключов двигател за иновациите и ОЗИ в областта на КТИ има капацитета да разгърне потенциала на основаната на култура креативност и да спомогне за увеличаване на конкурентоспособността и интелигентния растеж в Европа.

ОЗИ на ЕИТ в областта на КТИ:

- ще намали фрагментирането на иновационната среда в секторите на културата и творчеството чрез насърчаване на създаването на екосистеми за иновации, които ще свързват участниците и мрежите от различни сектори и дисциплини на местно, регионално, национално и европейско равнище;
- ще обучи следващото поколение новатори в секторите на КТИ, като им предостави предприемаческите и техническите умения, необходими за постигането на успех в бързо променящата се среда;
- ще допринесе за развиването на подходящи рамкови условия за превръщането на идеите в нови технологични разработки и социални иновации, които ще подобрят качеството на живота и ще са от полза за гражданите на ЕС;
- ще насърчава създаването и развитието на нови предприятия в секторите на културата и творчеството като мобилизира инвестиции и поемане на дългосрочни ангажменти от страна на стопанския сектор;
- ще установява полезни взаимодействия със съществуващите ОЗИ, както и с други европейски партньорства, програми и инициативи, с цел стимулиране на иновациите в други сектори на икономиката извън рамките на културните и творческите индустрии.
- ще укрепва позицията на ЕС като глобален фактор в областта на КТИ, опирайки се на креативността и културното многообразие на европейците.